

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS
PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 881/2002, nustatantį tam tikras specialias ribojančias priemones, taikomas tam tikriems asmenims ir subjektams, susijusiems su Usama bin Ladenu, Al-Qaida tinklu ir Talibanu

(2009/C 276/01)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 286 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 8 straipsnį,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo,

atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, ypač į jo 41 straipsnį,

atsižvelgdamas į 2009 m. balandžio 22 d. EDAPP nusiųstą prašymą pateikti nuomonę pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

I. ĮVADAS

1. 2009 m. balandžio 22 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio Reglamentą (EB) Nr. 881/2002, nustatantį tam tikras specialias ribojančias priemones, taikomas tam tikriems asmenims ir subjektams, susijusiems su Usama bin Ladenu, Al-Qaida tinklu ir Talibanu (toliau – pasiūlymas). Tą pačią dieną pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnio 2 dalį Komisija, norėdama pasikonsultuoti, nusiuntė pasiūlymą EDAPP.

EDAPP primena, kad 2009 m. kovo 9 d. jis pateikė neoficialias pastabas dėl pasiūlymo projekto, ir pažymi, kad į šias pastabas pasiūlyme yra atsižvelgta.

2. EDAPP palankiai vertina tai, kad su juo konsultuojamasi ir kad pasiūlymo preambulėje pateikta nuoroda į šią konsultaciją, panašiai, kaip yra padaryta daugelio kitų teisės aktų, dėl kurių buvo konsultuojamasi su EDAPP pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001, atveju.
3. Pasiūlymu iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 881/2002, kuris yra viena iš Bendrijos priemonių, priimtų siekiant kovoti su terorizmu taikant ribojamąsias priemones – visų pirma, lėšų išaldymą – fiziniams ir juridiniams asmenims, įtariamiems ryšiais su teroristinėmis organizacijomis. Konkrečiai, pasiūlymu siekiama imtis priemonių, susijusių su naujausia Teisingumo Teismo praktika, visų pirma *Kadi* byloje ⁽¹⁾, nustatant „tvarką, kuria užtikrinamos naujai į JT sąrašą įtrauktų asmenų ir subjektų teisės“ (aiškinamojo memorandumo 4 punktas).

II. TEISINĖS APLINKYBĖS

4. Nors savo sprendimuose Teismas daugiau dėmesio turėjo skirti būtent pagrindinės teisės į gynybą užtikrinimui ir teisei būti išklausytam, teismo praktika šioje srityje turi daugiau sričių apimančių pasekmių ir galėtų būti apibendrinta taip: ES priimtų pagrindinių teisių apsaugos standartų turėtų būti laikomasi nepriklausomai nuo to, ar ribojamosios priemonės priimtose ES lygiu ar tarptautinėje organizacijoje, pavyzdžiui, Jungtinėse Tautose ⁽²⁾.

⁽¹⁾ 2008 m. rugsėjo 3 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-402/05 P ir C-415/05 P, *Kadi ir Al Barakaat International Foundation prieš Tarybą*, dar nepaskelbta.

⁽²⁾ Byla *Kadi*, nurodyta pirmiau pateiktoje 1 išnašoje, visų pirma žr. 285 punktą.

5. ES pagrindinės teisės taip pat apima teisę į asmens duomenų apsaugą, kurią Teisingumo Teismas pripažino vienu iš principų, kurie kyla iš ES steigimo sutarties 6 straipsnio 2 dalies, ir kuri papildomai patvirtinta ES pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnyje.
6. Atsižvelgdamas į tai EDAPP palankiai vertina ne tik naujausią Teisingumo Teismo praktiką, bet ir Komisijos ketinimą ištaisyti padėtį sustiprinant įtraukimo į sąrašą procedūrą ir visapusiškai atsižvelgiant į teisę į asmens duomenų apsaugą. Pažymėtina, kad EDAPP, aiškiai suprasdamas kovos su terorizmu, vykdomos pasitelkiant asmens duomenų tvarkymą ir keitimąsi jais, tikslus, yra tvirtai įsitikinęs, jog asmens duomenų apsauga yra svarbiausias veiksnys užtikrinant priemonių, kurių imasi Komisija, teisėtumą ir veiksmingumą. Šios priemonės grindžiamos asmens duomenų tvarkymu, kuriam, nepaisant to, kad lėšos išaldomos, turi būti taikomos duomenų apsaugos taisyklės ir garantijos. Todėl itin svarbu užtikrinti, kad į sąrašą įtrauktų asmenų asmens duomenų tvarkymui taikytinos taisyklės būtų aiškios ir teiktų teisinį tikrumą, kaip minima aiškinamojo memorandumo 8 punkte.
7. Tai dar svarbiau atsižvelgiant į tai, kad įsigalios Lisabonos sutartis, pagal kurią numatyta ne tik ES pagrindinių teisių chartijai suteikti privalomąjį pobūdį, bet Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 16 straipsnyje bei ES sutarties 39 straipsnyje nustatyti, kad visose Europos Sąjungos veiklos srityse reikia duomenų apsaugos taisyklių ir garantijų. Be to, Teisingumo Teismas įgys visus įgaliojimus, net ir bendros užsienio ir saugumo politikos srityje, vertinti sprendimų, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės fiziniams ar juridiniams asmenims, teisėtumą ir visų pirma tai, ar juose gerbiama pagrindinės teisės (SESV 275 straipsnis).

III. PASIŪLYMO ANALIZĖ

III.1. Taikomi duomenų apsaugos teisės aktai ir principai

8. EDAPP palankiai vertina tai, kad preambulėje nurodoma, jog šį reglamentą reikia taikyti nepažeidžiant pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą (10 konstatuojamoji dalis) ir kad reikia užtikrinti atitinkamas konkrečias apsaugos priemones, kai Komisija tvarko duomenis, susijusius su į sąrašą įtrauktų fizinių asmenų padaryta nusikaltama veika, teistumu ar tokiems asmenims taikytinomis saugumo priemonėmis.
9. EDAPP taip pat palankiai vertina tai, kad pasiūlymo 12 konstatuojamojoje dalyje aiškiai pripažįstama, jog šioje srityje tvarkant asmens duomenis taikytinos duomenų apsaugos taisyklės, ypač Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytos taisyklės. Pabrėžtina, jog Reglamento (EB) Nr. 45/2001 3 straipsnyje nustatyta, kad „visos Bendrijos institucijos ir įstaigos šį reglamentą taiko visiems tvarkomiems asmens duomenims, jeigu asmens duomenys yra tvarkomi atsižvelgiant į Bendrijos teisėje numatytas visas

veiklos rūšis ar jų dalį“. Šiuo požiūriu, nepaisant to, kad Reglamentas (EB) Nr. 881/2002 yra susietas su Bendrąja pozicija 2002/402/BUSP ir su Jungtinių Tautų veikla šioje srityje, jis yra grindžiamas Europos bendrijos steigimo sutartimi.

10. Apskritai EDAPP norėtų pabrėžti, kad Reglamente (EB) Nr. 45/2001 duomenų valdytojams nustatyta nemažai įpareigojimų, susijusių, *inter alia*, su duomenų kokybe, tvarkymo teisėtumu, pranešimais, tvarkymo saugumu, taip pat duomenų subjektų teisių, susijusių, *inter alia*, su teise susipažinti su duomenimis, juos ištaisyti, tvarkymo veiksmų sustabdymu, duomenų ištrynimu, pranešimu trečiosioms šalims, teisės gynimo priemonėmis; tos nuostatos turi būti taikomos, išskyrus 20 straipsnyje nurodytas išimtis ir apribojimus. Bet kuriuo atveju, šie pagrindinės teisės į duomenų apsaugą apribojimai turėtų atitikti griežtą proporcingumo principą, t. y. neturėtų viršyti, tiek esmės, tiek taikymo trukmės požiūriu, to, kas būtina siekiant apginti viešąjį interesą, kuriam kyla grėsmė, kaip patvirtinta Teisingumo Teismo praktikoje, be kita ko, ir ribojamųjų priemonių srityje. Laikytis to principo yra dar svarbiau, atsižvelgiant į tai, kad šios teisės ir įpareigojimai kartu su būtinybe užtikrinti nepriklausomą priežiūrą asmens duomenų tvarkymo srityje yra pagrindinės teisės į duomenų apsaugą esmė, kaip aiškiai patvirtinta ES pagrindinių teisių chartijos 8 straipsnyje.
11. Be to, palankiai vertindamas tai, kad pasiūlyme tiesiogiai arba netiesiogiai sprendžiamas kai kurių šių įpareigojimų ir teisių klausimas, EDAPP norėtų pabrėžti, kad negali būti aiškinama, jog pasiūlyme neminimi įpareigojimai ir duomenų subjektų teisės yra netaikytini arba taikytini ribotai.
12. Remdamasis tuo, kas pirmiau išdėstyta, toliau EDAPP išnagrinės pasiūlymo nuostatas, atsižvelgdamas į svarbiausius duomenų apsaugos principus, ir pateiks rekomendacijas dėl tobulinimo bei gaires, kaip spręsti kai kuriuos kitus klausimus, kurie šiuo metu nenagrinėjami ir kurie, tikėtina, gali iškilti taikant duomenų apsaugos principus. Tam tikrais atvejais būtų tikslinga pateikti išsamesnės informacijos apie su duomenų apsauga susijusių įpareigojimų ir teisių taikymą ribojamųjų priemonių srityje.
13. Šiose pastabose aptariama tik tai, kad asmens duomenų apsauga yra vienas iš esminių veiksnių užtikrinant ribojamųjų priemonių, kurių imasi Komisija, teisėtumą ir veiksmingumą, ir jose nesprenžiami kiti esminiai klausimai, kurie gali būti susiję su įtraukimu į sąrašą taikant kitas taisykles, bei jos neturi įtakos tiems klausimams.

III.2. 7a ir 7c straipsniai. Informacijos pateikimas susijusiems asmenims ir išbraukimas iš sąrašo

14. 7a straipsnis skirtas fizinių ar juridinių asmenų įtraukimo į sąrašą ir išbraukimo iš jo procedūroms, o 7c straipsnyje nustatoma speciali tvarka, taikoma tiems asmenims, kurie į sąrašą buvo įtraukti iki 2008 m. rugsėjo 3 d.

15. EDAPP palankiai vertina šias nuostatas tiek, kiek jomis užtikrinama didesnė pagarba pagrindinėms teisėms suteikiant priemones atitinkamiems asmenims būti informuotiems apie priežastis, dėl kurių jie įtraukiami į sąrašą, ir galimybę išreikšti savo nuomonę tuo klausimu. Be to, 4 dalyje nustatyta, kad, jei iš sąrašo išbraukiama JT lygiu, automatiškai iš sąrašo išbraukiama ES lygiu; tai atitinka Reglamento (EB) Nr. 45/2001 4 straipsnio 1 dalies d punkte nustatytą duomenų apsaugos principą, užtikrinantį asmens duomenų atnaujinimą.
16. Vis dėlto EDAPP atkreipia dėmesį į tai, kad nepaisant šių nuostatų turi būti laikomasi Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytų panašių įpareigojimų, pavyzdžiui, įpareigojimo duomenų subjektui teikti informaciją vadovaujantis 11 straipsniu ir ypač 12 straipsniu dėl teiktinos informacijos, kai duomenys gaunami ne iš duomenų subjekto, 14 straipsnyje nustatyto įpareigojimo nedelsiant ištaisyti netikslius ar neišsamius asmens duomenis, 17 straipsnyje nustatyto įpareigojimo trečiosioms šalims, kurioms buvo atskleisti duomenys, pranešti apie duomenų ištaisymą ar ištrynimą (išbraukimo iš sąrašo atveju), nebent paaiškėja, kad tai padaryti yra neįmanoma arba pastangos yra ekonomiškai nepagrįstos.
17. Be abejo, kaip jau minėta 10 punkte, vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsniu, taikant šias nuostatas gali būti taikomos būtinos išimties ir apribojimai. Pavyzdžiui, atitinkamų asmenų informavimas būtų atidedamas, jei tai būtina siekiant užtikrinti sprendimo įtraukti tą asmenį į sąrašą ir užšaldyti jo lėšas netikėtumo poveikį. Todėl EDAPP rekomenduoja teisės aktų leidėjui nuspręsti, ar pasiūlyme aiškiai nurodyti duomenų apsaugos principų taikymo išimtis, kurios gali būti būtinos, pavyzdžiui, poreikis atidėti informacinio pranešimo išsiuntimą pagal 12 straipsnį tol, kol nepriimtas preliminarus sprendimas.

III.3. 7d straipsnis. Duomenų subjekto teisė susipažinti su duomenimis, priežiūra ir teisminės teisės gynimo priemonės

18. Siūlomo 7d straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jei JT arba valstybė pateikia įslaptintos informacijos, Komisija tokią informaciją tvarko vadovaudamasi vidinėmis Komisijos nuostatomis dėl saugumo (Sprendimas 2001/844/EB, EAPB, Euratomas⁽¹⁾) ir, atitinkamais atvejais, ES ir pateikiančiųjų valstybių sudarytais susitarimais dėl įslaptintos informacijos saugumo. 2 dalyje nurodyta, jog slaptumo žymomis „EU Top Secret“, „EU Secret“ arba „EU Confidential“ pažymėti dokumentai paviešinami tik dokumento rengėjui davus sutikimą.
19. Dėl šio straipsnio kyla du klausimai, iš kurių vienas yra susijęs su tos nuostatos poveikiu duomenų subjekto teisei

susipažinti su savo asmens duomenimis, nustatyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsnyje, o kitas – su EDAPP ir Teisingumo Teismo galimybe susipažinti su asmens duomenimis, kurie yra įslaptinta informacija, kad galėtų veiksmingai atlikti atitinkamas savo užduotis.

Duomenų subjekto teisė susipažinti su asmens duomenimis, kurie yra pateikiami įslaptintuose dokumentuose

20. Minėtose nuostatose dėl saugumo bei ES ir pateikiančiųjų valstybių susitarimuose reglamentuojama galimybės susipažinti su įslaptinta informacija suteikimo tvarka. Galimybė susipažinti su tokia informacija suteikiama tik tiems asmenims, kuriems būtina ją žinoti, t. y. – galimybė susipažinti su informacija jiems būtina tam, kad jie galėtų atlikti tam tikrą funkciją ar užduotį⁽²⁾. Be to, norėdami susipažinti su informacija, pažymėta siūlomo 7d straipsnio 2 dalyje nurodytomis slaptumo žymomis, šie asmenys be to, turi turėti patikimumo pažymėjimą.
21. Komisijos vidines taisykles dėl saugumo reikia aiškinti kartu su Reglamentu (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais, kuriame gvildinamas kiekvieno teisės susipažinti su trijų didžiausių ES institucijų informacija klausimas. Šio reglamento 9 straipsnyje nagrinėjama, kaip elgiamasi su slaptu pobūdžio dokumentais, ir nurodomos pirmiau minėtos trys įslaptinimo žymos. 3 dalyje nustatyta, kad galimybė susipažinti su slaptu pobūdžio dokumentais suteikiama tiktai esant dokumento rengėjo sutikimui, o tai yra ta pati taisyklė, kuri nustatyta siūlomo 7d straipsnio 2 dalyje.
22. Pagal Komisijos vidines taisykles dėl saugumo visuomenės teisė susipažinti su dokumentais nepažeidžiama. Tačiau taip nėra, kai kalbama apie atskirų duomenų subjektų teisę susipažinti su duomenimis, pavyzdžiui, jų teisę susipažinti su savo asmens duomenimis pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsnį. Vidinėse taisyklėse dėl saugumo neužsimenama apie duomenų apsaugos taisykles ar duomenų subjektų teises. Atvejis, kai duomenų subjektas prašo suteikti galimybę susipažinti su asmens duomenimis, kurie pateikiami įslaptintame dokumente, Komisijos vidinėse taisyklėse dėl saugumo neaptariama. Tai pasakytina ir apie susitarimus su atskiromis valstybėmis dėl įslaptintos informacijos saugumo.
23. Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsniu duomenų subjektui suteikiama teisė be jokių apribojimų bet kada per tris mėnesius nuo paklausimo gavimo neatlygintinai iš duomenų valdytojo gauti, *inter alia*, pranešimą suprantamu pavidalu apie tvarkomus duomenis (žr. c punktą).

⁽¹⁾ 2001 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimas 2001/844/EB, EAPB, Euratomas, iš dalies keičiantis jos darbo tvarkos taisykles (OL L 317, 2001 12 3, p. 1).

⁽²⁾ Žr. Sprendimo 2001/844 19 dalį ir, pavyzdžiui, Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybės susitarimo dėl įslaptintos informacijos saugumo (OL L 115, 2007 5 3, p. 30) 4 straipsnio 7 dalį.

24. EDAPP visiškai supranta, kad asmenims ar subjektams taikant ribojamąsias priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią teroristiniams nusikaltimams, esama pagrįstų priešasčių duomenų subjektui neatskleisti išlaptintos informacijos (asmens duomenų). Šis apribojimas gali būti pagrįstas Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsniu, kaip minėta 10 punkte. Tačiau EDAPP nori atkreipti dėmesį į šiame straipsnyje nustatytą *būtinumo* reikalavimą ir į Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsnio 3 bei 4 dalyse numatytą tvarką.
25. 20 straipsnyje nustatytas reikalavimas, kad nurodytų reglamento nuostatų taikymas gali būti apribotas, jeigu toks apribojimas yra *būtinus*, kad užtikrintų kurio nors iš tame straipsnyje minėtų tikslų įgyvendinimą. Komisijos vidinėse taisyklėse dėl saugumo ir susitarimuose su atskiromis valstybėmis galimybės duomenų subjektui susipažinti su duomenimis klausimas nenagrinėjamas, o siūlomo 7d straipsnio 2 dalyje numatyta besąlygiška nuostata gauti dokumento rengėjo sutikimą prieš leidžiant susipažinti su išlaptintais dokumentais, todėl nėra užtikrinama, kad teisė susipažinti su duomenimis ribojama tik jei toks apribojimas yra būtinas. Šioje siūlomo straipsnio nuostatoje nenumatyta jokių konkrečių kriterijų ir šiuo klausimu visiškai kompetencija paliekama informacijos autoriui, kuris gali būti toks subjektas, kuriam netaikomi ES teisės aktai ir ES pagrindinių teisių apsaugos standartai.
26. 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse pateikiamos apribojimo taikymo taisyklės. Pagal 3 dalį atitinkama institucija informuoja duomenų subjektą apie pagrindines tokio apribojimo taikymo priežastis ir jo teisę kreiptis į EDAPP. 4 dalyje pateikiama kita taisyklė, nustatyta specialiai siekiant apriboti duomenų subjekto teisę susipažinti su duomenimis. Joje nustatyta, kad tirdamas skundą, pateiktą remiantis pirmiau pateikta to straipsnio dalimi, EDAPP tik informuoja duomenų subjektą, ar duomenys buvo tvarkomi tiksliai, o jeigu ne, ar duomenys buvo ištaisyti⁽¹⁾. Dabartiniame pasiūlyme iš dalies pakeisti Reglamentą (EB) Nr. 881/2002 turėtų būti užtikrinta, kad tų taisyklių būtų laikomasi. Ši pastaba yra glaudžiai susijusi su antru klausimu, kuris kyla dėl siūlomo 7d straipsnio.

Galimybė EDAPP susipažinti su išlaptinta informacija

27. 7d straipsnio 2 dalyje nustatyta sąlyga, kad su išlaptinta informacija galima susipažinti tik dokumento rengėjui davus sutikimą, galėtų taip pat pažeisti EDAPP vykdomos priežiūros nepriklausomumą. Reglamento (EB) Nr. 45/2001 taikymas reiškia, jog asmens duomenų tvarkymui gali būti taikomos jo 32 straipsnyje nustatytos teisės gynimo priemonės ir 47 straipsnyje nustatyti EDAPP vykdymo užtikrinimo įgaliojimai. Visų pirma pastarajame straipsnyje EDAPP suteikiami įgaliojimai iš duomenų valdytojo arba Bendrijos institucijos ar įstaigos gauti leidimą susipažinti su visais asmens duomenimis ir visa jo tyrimams atlikti būtina infor-

macija (žr. Reglamento (EB) Nr. 45/2001 47 straipsnio 2 dalies b punktą). Gali būti, kad pagal dabartinį pasiūlymą EDAPP gali pririnkti pasinaudoti šiais įgaliojimais siekiant atlikti savo užduotį pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsnio 4 dalį. Tačiau pagal dabartinę 7d straipsnio formuluotę šių įgaliojimų faktinis įgyvendinimas tampa visiškai priklausomas nuo informacijos rengėjo.

28. Todėl dabartinė 7d straipsnio redakcija prieštarautų Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytoms taisyklėms. Šiuo požiūriu EDAPP nori pabrėžti, jog Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsnyje nėra nustatyti 46 ir 47 straipsniuose numatytų EDAPP pareigų ir įgaliojimų apribojimai.
29. Duomenų apsaugos teisės aktuose nustatytos ne tik teisių gynimo priemonės, kuriomis galima pasinaudoti kreipiantis į nepriklausomas duomenų apsaugos institucijas, bet ir teisė į teisminę gynybą (žr. Direktyvos 95/46/EB 22 straipsnį ir Reglamento (EB) Nr. 2001/45 32 straipsnį). Remdamasis tuo, EDAPP nori atkreipti dėmesį į tai, kad dabartinis 7d straipsnio 2 dalies tekstas taip pat galėtų turėti įtakos šios teisminės kontrolės veiksmingumui, kadangi būtų pažeidžiamas ETT gebėjimas patikrinti, ar pasiekta teisinga poreikio kovoti su tarptautiniu terorizmu ir pagrindinių teisių apsaugos pusiausvyra. 2008 m. gruodžio 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendime nustatyta, kad teisė susipažinti su išlaptinta informacija gali būti būtina, kad Teismas galėtų tai patikrinti⁽²⁾.

Siūlomi pakeitimai

30. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, EDAPP ragina teisės aktų leidėją pakeisti 7d straipsnį taip, kad būtų užtikrinta, kad: 1) Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsnyje nustatytas *būtinumo* reikalavimas bus įvykdytas tuo atveju, jei Komisija atsisakys suteikti galimybę duomenų subjektui susipažinti su išlaptintuose dokumentuose pateiktais jo asmens duomenimis; 2) bus užtikrintas 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytų taisyklių laikymasis ir kad 3) bus visiškai užtikrinta, kad nepažeidžiami 47 straipsnyje išdėstyti EDAPP įgaliojimai.
31. Norint pasiekti šį tikslą, pirmiausia reikėtų susiaurinti 7d straipsnio 2 dalies taikymo sritį žodžius „galimybė susipažinti suteikiama“ pakeičiant žodžiais „skelbiami viešai“. Toks pakeitimas taip pat būtų nuoseklus teisiniu požiūriu, kadangi, kaip paašškinta pirmiau, ši nuostata paimta iš Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 9 straipsnio 3 dalies, kurioje kalbama tik apie galimybę visuomenei susipažinti su dokumentais. Siūlomu pakeitimu iš esmės būtų išspręstos pirmiau aptartos problemos: duomenų subjektams taikomas teisės susipažinti su informacija apribojimas nebeprisilaikys tik informaciją pateikiančios šalies kompetencijai, o galimybė EDAPP ir ETT susipažinti su tokia informacija, kurios jiems reikia atitinkamoms jų užduotims atlikti, taip pat nebus apribota.

⁽¹⁾ 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse minėtos informacijos teikimas gali būti atidėtas tokiam laikui, kuris būtinas nustatytam apribojimui (žr. 20 straipsnio 5 dalį).

⁽²⁾ 2008 m. gruodžio 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas byloje T-284/08 PMOI prieš Tarybą, žr. visų pirma 74–76 punktus.

32. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Komisijos vidaus taisyklėse ir susitarimuose dėl informacijos saugumo aiškiai nesprenžiamas duomenų subjekto galimybės susipažinti su informacija klausimas ir neužtikrinama, kad bus įvykdytas Reglamento (EB) Nr. 45/2001 20 straipsnyje nustatytas būtinumo reikalavimas, problema lieka neišspręsta. Nors EDAPP (ir ETT) gali susipažinti su informacija pagal „būtina žinoti“ principą ir tuo atveju, jei asmenys, kurie faktiškai naudojami ta informacija, turi asmens patikimumo pažymėjimą, kažin ar šia galimybe gali pasinaudoti ir duomenų subjektas. Todėl EDAPP ragina Komisiją užtikrinti, kad teisė susipažinti su išlaptintuose dokumentuose pateikiamais asmens duomenimis būtų ribojama tik esant būtinybei.

III.4. 7e straipsnis: duomenų tvarkymo, tvarkomų duomenų kategorijų, duomenų valdytojo skyrimo teisinis pagrindas

33. 7e straipsnyje pakankamai išsamiai apibūdinamos tiek Komisijos užduotys, susijusios su asmens duomenų tvarkymu (1 dalis), tiek asmens duomenys, kurie bus tvarkomi (2–4 dalys). 5 dalimi Komisijos padalinys paskiriamas duomenų valdytoju, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 2 straipsnio d dalyje.

34. EDAPP palankiai vertina 7e straipsnio pirmą dalį, kadangi joje siekiama nustatyti asmens duomenų tvarkymo teisinį pagrindą pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 5 straipsnį. Iš tikrųjų visa asmens duomenų tvarkymo veikla turėtų būti grindžiama vienu iš šiame straipsnyje išvardytų teisinių pagrindų. Atsižvelgdamas į tai, EDAPP pripažįsta, kad a punktas: „reikia tvarkyti, kad visuomenės labui būtų vykdoma užduotis (...)“ ir b punktas: „tvarkyti reikia vykdant teisinį įsipareigojimą, kuris nustatomas duomenų valdytojui“ gali būti labai svarbūs nustatant ribojamąsias priemones.

35. Tačiau EDAPP primena, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 4 straipsnį asmens duomenys turėtų būti „adekvatūs, tinkami ir tokios apimties, kuri būtina siekiant tikslų, kuriems duomenys yra renkami (...)“ ir kad dėl to Komisija turėtų užtikrinti, kad surinkti asmens duomenys būtų *būtinai* siekiant nustatyti reglamento projekte numatytas ribojamąsias priemones.

36. Todėl EDAPP rekomenduoja 7e straipsnio 1 dalį iš dalies pakeisti taip: „Komisija tvarko asmens duomenis, kurie būtini jos užduotims vykdyti pagal šį reglamentą“.

37. Be to, tiek bendrai, tiek kiekvienu atveju reikėtų atidžiai patikrinti su ribojamomis priemonėmis susijusių naudojamų duomenų kategorijų, įskaitant, pavyzdžiui, bendruosius identifikatorius (t. y. mokesčių mokėtojo numerį ir socialinio draudimo numerį) ir „pareigybę arba profesiją“, tinkamumą, visų pirma tokiu mastu, kokiu ši informacija gali apimti specialias duomenų kategorijas ir jai gali reikėti konkrečių apsaugos priemonių.

38. Atsižvelgdamas į tai, EDAPP palankiai vertina 3 dalyje nustatytą principą, pagal kurį fizinio asmens tėvų vardai ir pavardės gali būti įtraukti į priedą, jeigu jie būtini konkrečiu atveju siekiant tik patikrinti sąraše nurodyto konkretaus fizinio asmens tapatybę. Ši nuostata puikiai atspindi tą duomenų apsaugos principą, kuriuo užtikrinamas ribojimas pagal tikslą; jis turėtų būti atitinkamai nurodytas ir taikomas visam straipsniui. Todėl EDAPP rekomenduoja aiškiai taikyti šį principą visoms duomenų kategorijoms, 7e straipsnio 2 dalį iš dalies pakeičiant taip: „I priede pateikiama tik informacija, būtina siekiant patikrinti į sąrašą įtrauktų asmenų tapatybę ir bet kuriuo atveju tik ši informacija“.

39. Be to, EDAPP palankiai vertina 4 dalį, kurioje nustatyta, kad konkrečių kategorijų asmens duomenys, pavyzdžiui, susiję su nusikalstama veika, teistumu ar saugumo priemonėmis, gali būti tvarkomi tik konkrečiais atvejais, kai taikomos tinkamos konkrečios apsaugos priemonės ir duomenys neskelbiami viešai ar jais nesikeičiama.

40. Dėl 5 dalies EDAPP pripažįsta, kad paskyrus Reglamento (EB) Nr. 881/2002 II priede numatytą duomenų valdytoją bus padidintas valdytojo veiklos ir jo kaip „kontaktnio asmens“ vaidmens matomumas, tokiu būdu sudarant palankesnes sąlygas duomenų subjektams naudotis savo teisėmis pagal Reglamentą (EB) Nr. 45/2001. Tačiau EDAPP primena, jog taip pat būtina užtikrinti, kad duomenų valdytojas galėtų veiksmingai garantuoti ne tik galimybę duomenų subjektams naudotis savo teisėmis, bet ir visų kitų Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytų įpareigojimų laikymąsi. Todėl Komisija galėtų patikslinti šį pasiūlymo punktą, pavyzdžiui, 5 dalyje aiškiai nurodydama, kad duomenų valdytojas turi užtikrinti Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytų įpareigojimų laikymąsi.

III.5. Asmens duomenų perdavimas trečiosioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms

41. Svarbus klausimas, kuris nėra aiškiai nagrinėjamas pasiūlyme, tačiau numanomas įtraukimo į sąrašą procedūroje, yra toks: kokiais Bendrijos institucijose tvarkomais asmens duomenimis būtų galima keistis su Jungtinėmis Tautomis ir (arba) trečiosiomis šalimis ir jeigu taip, kokiomis sąlygomis.

42. Šiuo požiūriu EDAPP norėtų atkreipti dėmesį į Reglamento (EB) Nr. 45/2001 9 straipsnį, kuriame nustatytos asmens duomenų perdavimo duomenų gavėjams, kuriems netaikoma Direktyva 95/46/EB, išskyrus Bendrijos institucijas ir įstaigas, sąlygos. Yra daug įvairių šio klausimo sprendimo galimybių: pradedant duomenų subjekto sutikimo gavimu (6 dalies a punktas) ir teisėtų reikalavimų vykdymu (6 dalies

d punktas) – tai galėtų būti naudinga tuo atveju, kai informaciją pateikia į sąrašą įtrauktas asmuo, siekdamas paskatinti atlikti sprendimo įtraukti į sąrašą peržiūrą, baigiant tuo, ar JT taikomi mechanizmai tinkamai asmens duomenų, perduodamų iš ES, apsaugai užtikrinti.

43. EDAPP primena, kad numatyta įvairi duomenų tvarkymo veikla turėtų būti suderinta su šia sistema siekiant užtikrinti tinkamą asmens duomenų, kuriais keičiamasi su trečiojomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, apsaugą, ir kad atitinkamai pasiūlyme gali reikėti numatyti specialias nuostatas, o su JT – sudaryti susitarimus.

III.6. Kiti klausimai: atsakomybė, išankstinė patikra, konsultavimasis su EDAPP

44. Pasiūlymo 6 straipsnyje nenumatyta ribojamąsias priemones įgyvendinančių fizinių ir juridinių asmenų atsakomybė, išskyrus atsakomybę aplaidumo atvejais. Šiuo požiūriu EDAPP nori patikslinti, kad šis straipsnis nelaikomas straipsniu, kuriame nenumatyta deliktinė atsakomybė pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 32 straipsnio 4 dalį ir Direktyvos 95/46/EB 23 straipsnį už asmens duomenų tvarkymą, kuris pažeidžia taikomus duomenų apsaugos teisės aktus. Šiuo požiūriu ribojamosios priemonės yra grindžiamos asmens duomenų tvarkymu ir skelbimu, dėl kurių neteisėtumo gali būti padaryta moralinė žala (nepriklausomai nuo to, kokių ribojamųjų priemonių imamasi), kaip jau pripažinta Teisingumo Teismo ⁽¹⁾.
45. Pažymėtina, kad EDAPP atliekama išankstinė patikra pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 27 straipsnį gali būti būtina tiek, kiek pasiūlymu nustatomos tvarkymo operacijos, susijusios su specialiomis duomenų kategorijomis (įtariami nusikaltimai, teistumas ar saugumo priemonės) ir siekiant atimti iš asmenų teisę į nuosavybę.
46. EDAPP tikisi, kad pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 28 straipsnį su juo bus konsultuojamasi dėl pasiūlymų dėl teisės aktų ir administracinių priemonių, susijusių su asmens duomenų tvarkymu, kurie gali būti priimti įtariamiesiems teroristams taikomų ribojamųjų priemonių srityje.

IV. IŠVADOS

47. EDAPP palankiai vertina tai, kad Komisijos pasiūlymu ketinama pasinaudoti naujausia Teisingumo Teismo praktika stiprinant įtraukimo į sąrašą procedūrą ir aiškiai atsižvelgiant į teisę į asmens duomenų apsaugą, kuri yra vienas iš svarbiausių veiksnių užtikrinant Komisijos taikomų ribojamųjų priemonių teisėtumą ir veiksmingumą.

⁽¹⁾ 2007 m. rugsėjo 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas Byloje T-259/03 *Kalliopi Nikolau prieš Komisiją*, [2007] Rink. II-99; 2008 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas Byloje T-48/05 *Franchet ir Byk prieš Komisiją* (dar nepaskelbta).

48. EDAPP palankiai vertina tai, kad preambulėje nurodyta, jog būtina Reglamentą taikyti užtikrinant pagrindinę teisę į asmens duomenų apsaugą ir kad pasiūlymo 12 konstatuojamojoje dalyje aiškiai pripažįstama, jog tvarkant asmens duomenis šioje srityje turi būti laikomasi duomenų apsaugos taisyklių, visų pirma Reglamento (EB) Nr. 45/2001.

49. Apskritai EDAPP norėtų pabrėžti, kad Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatyta nemažai įpareigojimų duomenų valdytojams ir duomenų subjektų teisių, kurių turi būti laikomasi, net jeigu jie aiškiai nenurodyti pasiūlyme. Tačiau kai kuriais atvejais galėtų būti pateikiama išsamesnė informacija apie su duomenų apsauga susijusių įpareigojimų ir teisių laikymąsi (ir galimas išimtis bei apribojimus) ribojamųjų priemonių taikymo srityje.

50. EDAPP palankiai vertina 7a ir 7c straipsnius tiek, kiek jie sustiprina pagarbą pagrindinėms teisėms suteikiant priemones atitinkamiems asmenims būti informuotiems apie priežastis, dėl kurių jie įtraukiami į sąrašą. Tačiau EDAPP atkreipia dėmesį į tai, kad nepaisant šių nuostatų turi būti laikomasi Reglamente (EB) Nr. 45/2001 nustatytų panašių įpareigojimų. Todėl EDAPP rekomenduoja teisės aktų leidėjui nuspręsti, ar pasiūlyme aiškiai nurodyti duomenų apsaugos principų taikymo išimtis, kurios gali būti būtinos, pavyzdžiui, poreikis atidėti informacinio pranešimo išsiuntimą pagal 12 straipsnį tol, kol nepriimtas preliminarus sprendimas.

51. EDAPP mano, kad 7d straipsnis, kuriame numatyta galimybė leisti susipažinti su išlaptintais dokumentais gavus jų rengėjo sutikimą, gali pažeisti duomenų subjekto teisę susipažinti su jo asmens duomenimis, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 45/2001 13 straipsnyje, ir Teisingumo Teismo teisę susipažinti su išlaptintoje informacijoje pateiktomis asmens duomenimis siekiant veiksmingai vykdyti atitinkamas savo užduotis. Todėl EDAPP ragina teisės aktų leidėją iš dalies pakeisti šią nuostatą, visų pirma žodžius „galimybė susipažinti suteikiama“ pakeičiant žodžiais „skelbiami viešai“.

52. EDAPP palankiai vertina 7e straipsnį, kadangi jame siekiama nustatyti asmens duomenų tvarkymo teisinį pagrindą pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 5 straipsnį. Tačiau jis rekomenduoja keletą pakeitimų siekiant užtikrinti, kad tvarkomi duomenys būtų naudojami konkreitiems tikslams ir būtų tinkami, ir kad duomenų valdytojo vaidmuo atitiktų Reglamento (EB) Nr. 45/2001 nuostatas.

53. EDAPP primena, kad galimi duomenų perdavimai trečiojioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms turėtų būti vykdomi laikantis Reglamento (EB) Nr. 45/2001 9 straipsnio nuostatų, kad būtų užtikrinta tinkama šių duomenų apsauga. Todėl pasiūlyme gali reikėti numatyti specialias nuostatas, o su JT – sudaryti susitarimus.
54. Be to, EDAPP pažymi, kad pasiūlymu nedaromas poveikis atsakomybei neteisėto asmens duomenų tvarkymo ir paskelbimo atveju; kad gali būti būtina išankstinė patikra pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 27 straipsnį ir kad jis

tikisi, jog su juo bus konsultuojamasi dėl būsimų pasiūlymų dėl teisės aktų ir administracinių priemonių šioje srityje.

Priimta Briuselyje 2009 m. liepos 28 d.

Peter HUSTINX

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas